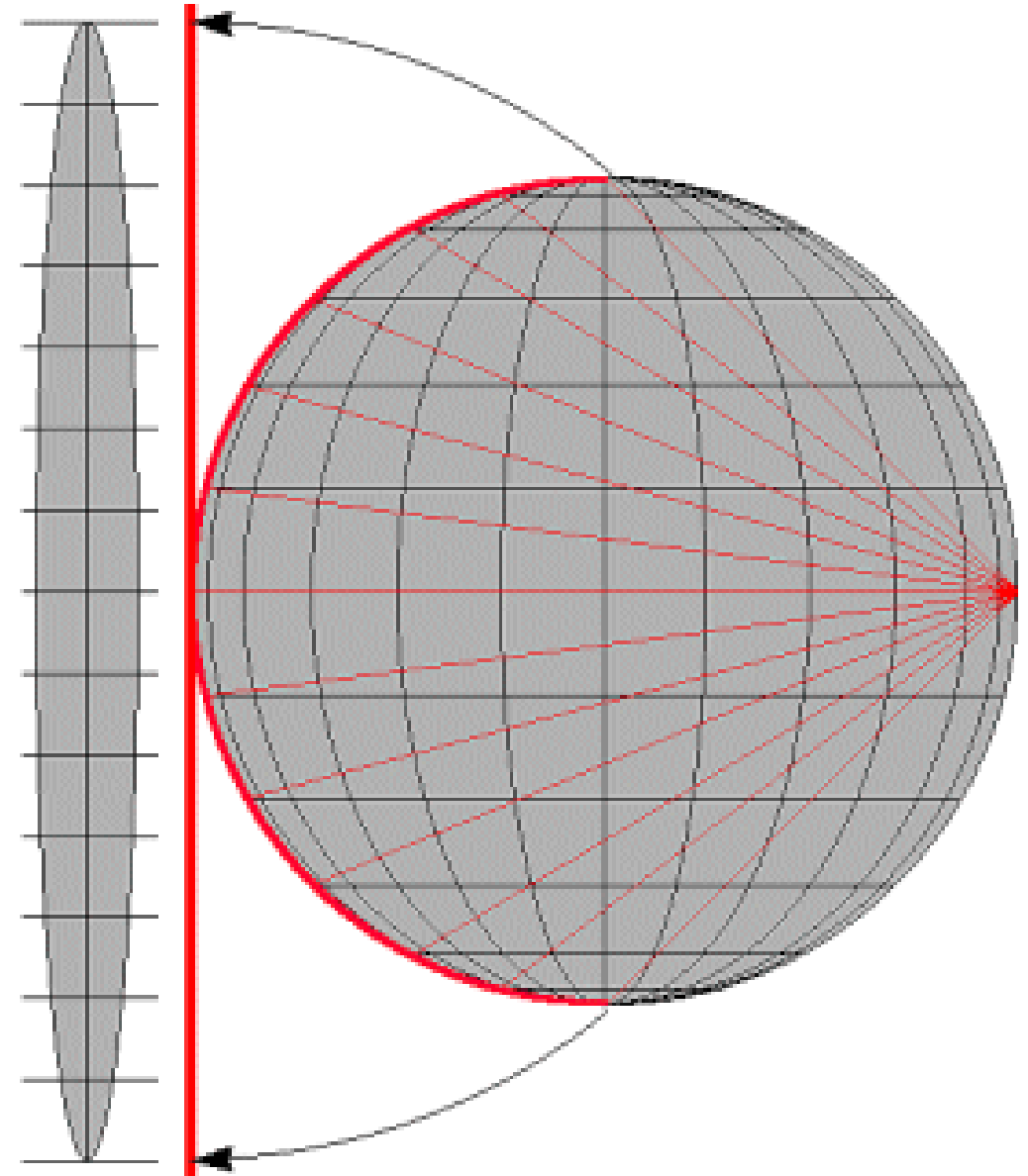

FÖRARINTYGET

PROVBANK

// Fördjupning

SAMMANFATTNING

Sjökort finns i olika skalor med hänsyn till användningsområde:

- Översiktskort
- Kustkort
- Skärgårdskort
- Specialkort
- Insjökort
- Båtsportkort, Serie A till H + Göta kanal

Alla sjökort är numrerade och finns förtecknade i produktkatalogen. Använd alltid sjökort i största skala som ger dig största tydlighet, när du navigerar

Studera avvisningarna i marginalen på sjökortet. De ger dig många värdefulla upplysningar om sjökortets tillförlitlighet. Navigera alltid med största försiktighet innanför 3 m-kurvan.

För mer information:

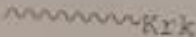

www.sjofartsverket.se

KONTROLLFRÅGOR

Undervisningskort 616 / 931

- 1.1 Vad skiljer ett båtsportkort från ett vanligt skärgårdskort?
 - 1.2 Hur många meter är i verkligheten 7 millimeter?
 - a) i skärgårdskortet?
 - b) i specialkortet 616/931?
 - 1.3 Hur kan du se och avgöra om du har ett aktuellt sjökort?
 - 1.4 Ändringar och rättelser i sjökorten tillkännages av Sjöfartsverket i två publikationer. Vilken har du som fritids-skeppare mest användning för?
 - 1.5 Var finns sjökortets karttecken och symboler förklarade?
 - 1.6 Finns alltid alla upplysningar med på skärgårdskortet?
 - 1.7 Kan du använda ett kustkort för navigering inomskärs?
 - 1.8 Ditt sjökort har djupangivelser vid medelvatten.
 - a) Från vilket år beräknas vattendjupet?
 - b) Hur många millimeter är landhöjningen per år?
 - 1.9 Finns det några andra, mer väsentliga, faktorer som påverkar vattenståndet?
 - 1.10 Vad är skillnaden mellan Gauss och Mercators projektioner?
- Överföres: www.batagarskolan.com/navbok.htm

1.11 Utan att titta på föregående sidor – vad betyder

a)		d)	
b)		e)	
c)		f)	

SAMMANFATTNING

Ett läge anges med dess latitud och longitud.

En sjömil är 1852 meter. 1 knop = 1 sjömil/timme.

Distansen avläses på kortets latitudskala på kortets högra eller vänstra kant.

För beräkning av fart, tid och distans, använd formeln:
 $\text{tiden} = \frac{\text{distansen}}{\text{farten}}$
 som i sammansatt form kan skrivas

Täck över det som skall beräknas.

Instrument med vilka man kan avläsa fart kallas loggar.

KONTROLLFRÅGOR

Undervisningskort 616/616

- 2:1 Ange läget i Lat och Long för
- fyren Långgarn
 - fyren Gålö
- 2:2 Ange platserna som har följande positioner:
- 58-57,80 N 18-34,10 E
 - 59-02,29 N 18-47,85 E
- 2:3 Hur många sjömil är det utmed farleden från tvärs
- Måsknöv till tvärs Ö Röko?
 - Hur lång tid tar det att köra sträckan med 12 knop?
 - Ö Röko till tvärs Mysingeholm?
 - Vilken fart har vi hållit om det tog 40 minuter att köra denna sträcka?
- 2:4 Från tvärs Långgarns fyr till tvärs Mysingeholms fyr utmed farleden tar det 20 minuter.
- Hur fort går båten?
 - Hur lång tid tar det att köra samma sträcka i 10 knop?

Undervisningskort 6171

- 2:5 Ange läget i Lat och Long för
- Fyren Måsknöv
 - Bojen Västergrund
- 2:6 Ange platserna som har följande positioner:
- 58-51,35 N 17-58,70 E
 - 58-50,30 N 18-02,85 E
- 2:7 a) Hur lång är sträckan från bojen Västergrund till positionen i 2:6 a)?
 b) Hur lång tid tar det att köra denna sträcka om du håller 10 knops fart?

Undervisningskort 931

- 2:8 Ange läget i Lat och Long för
- Vinga Bäck
 - fyren Trubaduren
- 2:9 Ange platserna som har följande positioner
- 57-40,98 N 11-44,92 E
 - 57-38,2 N 11-41,1 E
- 2:10 Vilken är distansen utmed farleden från tvärs Trubaduren till tvärs fyren Buskärs Knöte?
- 2:11 Från tvärs Trubaduren till tvärs Donsö Svartskär tar det
- 20 minuter. Vad är farten?
 - 15 minuter. Vad är farten?

Fler frågor: www.batagarskolan.com/navbok.htm

SAMMANFATTNING

Kompassrosen är indelad i 360°.

Missvisning är ej kursberoende – men olika stor inom olika områden.

Deviation är kursberoende. Den skiftar alltså vid olika färdriktningar och är olika stor på olika platser ombord.

Missvisning och deviation måste man ta hänsyn till när man styr efter kompass över öppna vatten och i nedsatt sikt.

När missvisningen är under 1–2° vid inomskärnavigering kan man bortse från den, och deviationen kan man undvika genom att ha en rätt placerad och kompenserad kompass.

För mer information:

www.silva.se

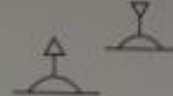
www.lyth.se

KONTROLLFRÅGOR

- 3:1 Vad beror missvisning på?
- 3:2 Vad beror deviation på?
- 3:3 Vad skall du tänka på då du monterar en kompass i båten?
- 3:4 Om du har kompassen på ena sidan skottet (väggen) och en hylla med en radio på den andra sidan, vad kan du då råka ut för?
- 3:5 På din gamla båt hade du en fin inplastad deviationstabell. Kan du använda denna i din nya båt?

3:6 Varför är det olika deviation på olika kurser?

3:7

- a) Ligger du enligt skissen styrbord eller babord om enslinjen?
- b) Skall du gira styrbord eller babord för att komma in i enslinjen igen?

Undervisningskort 6161

3:8 Syd St Rotholmen i kort 6161 finner du en röd våglinje, som begränsar ett mindre område. Inom området står det +/- 10. Vad innebär detta?

3:9 Vilken kurs går du då du har Riksdalerskärets fyr ens mittersta tavlan på södra Genböte?

Undervisningskort 616

3:10 Tag ut kurser och distanser från Mysingsholms grund (pricken för 0,7 m grundet) till:

- a) Fjärdgrundet
- b) Ostra Röko

3:11 Tag ut K från Lat N 58 55' Long O 18 40' till Huvudskärs fyr.

Undervisningskort 9313

3:12 Tag ut kurser och distanser från Gäveskär till:

- a) Kuskärsbådan
- b) Två NO Brännö

3:13 Tag reda på kursen och distansen från Lat N 57 34' 0, Long O 11 30' till Lat N 57 30' 0, Long O 11 40'

3:14 Vilken kurs har du i enslinjen mot Ramholmen Iso & Q ens?

Fler frågor: www.batagarskolan.com/navbok.htm

SAMMANFATTNING

Sidomärken – gröna, konformade toppstecken om styrbord och röda, rektangulära toppstecken om babord, vid gång i en färleds huvudriktning.

Väderstrecksmärken – gulsvarta med toppstecken i form av dubbla svarta koner – utmärker grund och hinder i öppen sjö. Kan också användas i farled.

Punktmärken – rödsvarta med toppstecken i form av dubbla svarta klot. Utmärker grund med begränsad omfattning.

Mittledsmärken – rödsvarta med toppstecken i form av ett rött klot. Står mitt i farled eller på fritt vatten för att utmärka anöringspunkt.

Specialmärken – gula med toppstecken i form av ett kryss. Varnar för speciella hinder.

Som fritidsskeppare kan du ha glädje av följande nautiska litteratur: Svensk kusthandbok (där den finns tillgänglig) för dig aktuellt avsnitt, Uth. Kryssarkustbens led- och hamnbeskrivningar, Arholma-Landsort.

För mer information:

www.skk.se
www.nautiska.com

KONTROLLFRÅGOR KAPITEL 4

- 4-1 Var ser man farledens huvudriktning?
4-2 Står alla prickar ovanpå de grund de varnar för?
4-3 Hur skiljer du, förutom genom färgen, på röda och gröna toppstecken?
a) i kortet?
b) i verkligheten?

- 4-4 a) Vad varnar dessa tavlor för?
b) Av vilken orsak sätts dessa tavlor ut?
c) Har du någon nytta av dessa tavlor vid din navigering?

- 4-5 a) Vad varnar detta för?
b) På vilken sida om pricken skall du gå?
- 4-6 Invid symbolen för ett flytande sjömärke står det BYB:
a) Vad är det för slags sjömärke?
b) På vilken sida av grundet står det?
- 4-7 Nämn några nautiska publikationer, som du kan ha glädje av under en semesterfärd?

Undervisningskort 616

- 4-8 a) Vad innebär den grönskuggade linjen du finner i sjökortets nedre vänstra hörn, utanför Nynäshamn?
b) Vad innebär den rödskuggade linjen som inringar skärgårdsområdet ost om Ornö?
- 4-9 Utanför inloppet till Utö gästhamn hittar du sex stycken väderstrecksmärken. Två typer finns det dubbelt av. Vilka?

Undervisningskort 931

- 4-10 a) För vad varnar utmärkningen mellan Donsö Svartskär och Donsö Huvud?
b) Vilket djuggående tillåter farleden mellan Öckerö och Hönö?
c) Du går nordvästvärt i leden norr om Hönö. Vilken färg har prickarna på din babordssida?
d) Du kommer in från Vinga och skall vid Buskärs Knöte fortsätta nordvärt. Vad händer med utmärkningen?
e) Vilka mått gäller för passage under bron mellan Styrsö och Donsö?

Fler frågor: www.batagarskolan.com/navbok.htm

SAMMANFATTNING

Riktning utpekar ett föremål i förhållande till båtens längskeppslinje.

Bäring används vid positionsbestämning, pejling eller då man vill ange ett läge.

Vid pejling bestämmer du bäringen till ett föremål. Enklast får du en bäring om du styr mot föremålet och läser av kompassen. En krysspejling är skärningspunkten mellan två bäringar.

Enslinje är en linje genom två fixpunkter. Frimärke – en enslinje som fungerar som en gränslinje (frimärke) mot en farlighet.

KONTROLLFRÅGOR

- 5:1 Markera riktningarna från din båt
- styrbord 30°
 - kranbalkens om babord
 - rätt akteröver
 - babord tvärs

- 5:2 Vad menas med riktning respektive bäring?
- 5:3 Du har en styrkompass men ingen pejlkompass ombord. Hur gör du för att ta en bäring?
- 5:4 En båt styr 090° på kompassen. Avdrift beräknas till 5° för nordlig vind. Vilken blir kursen utlagd i sjökortet (ingen m eller d)?
- 5:5 Den kurs man vill komma fram efter är 045°. Vinden är sydostlig och avdriften 5°. Vilken kurs skall man hålla på kompassen? (Ingen missvisning eller deviation.)

Undervisningskort 616

- 5:6 Du styr kurs 270° mot Huvudskärs fyr och pejlar Vindbådens fyr i bäring 330°. Ange ditt läge i bäring och avstånd från Huvudskärs fyr.

- 5:7 Du går utmed kusten och pejlar Storskär i bäring 040° och Lågland i bäring 315°. Vad är ditt läge i Lat och Long?
- 5:8 Du är på väg norrut på Mysingen och befinner dig nu utanför Rånö. Med hjälp av din handpejl vill du bestämma ditt läge. Du pejlar 2 Stg på Sandskär (utanför Rånö) i bäring 115° och monumentet på Älvsnabben i bäring 022° och Tv1 på Ballrickshällan (syd Muskö) i bäring 298°. Var befinner du dig?
- 5:9 Du är på väg västvärt på Jungfrufjärden och pejlar fyren Piltholmsknäll i bäring 303° och orienteringstavlan (2 Stg) på norra Kaskär i bäring 238°. Vad är ditt läge i Lat och Long?

Undervisningskort 931

- 5:10 På följande positioner från Vaïö fyr finns olika sjömärken. Vilka färger har de?
- B= 114°, avstånd = 2,2 M
 - B= 101°, avstånd = 2,15 M
 - B= 093°, avstånd 3,2 M
 - B= 172°, avstånd 2,45 M
- 5:11 Du pejlar Vinga angöring i B=137 och Hönö huvud i B=059°. Vilken är din position i Lat och Long?

Fler frågor: www.batagarskolan.com/navbok.htm

Fig 5:23 Det klassiska handlodet kan än i dag komma till användning om du tex vill handläda i en hamn.

SAMMANFATTNING

lyssna alltid på väderrapporten på riksradien, Komplettera gärna med de lokala väderleksutsändningarna. Anteckna väderinformationen i en loggbok eller på ett väderkort. Har du mobiltelefon kan du även få bra prognoser.

Förväntas tjocka – ligg kvar.

Överrumplas du av tjocka – säker navigering, utkik, mist-signaler.

Vinden blåser moturs runt ett lågtryck, medurs runt ett högtryck.

Kalifrontspassager kan medföra hårda vindar och 180° vindkantringar.

Välj natthamn så att du ligger skyddad för alla väder.

Vindens kraft och styrka ökar med kvadraten på dess hastighet.

Studera också de internationella sjövägsreglerna (IS) regel 5, 6, 19, 32 och 35.

För mer information:

www.smhi.se

www.batweb.smhi.se (kustväderprognoser)

www.tv4.se

www.vader.se

KONTROLLFRÅGOR

- 6:1 a) Var erhålles bäst information om vädret när du befinner dig inomskärs?
b) Finns det telefonsvarare som ger väderrapporter?
c) Sänds även kustväderprognoser ut på VHF?
- 6:2 Var kan du få uppgift om vattenståndet?
- 6:3 a) Vid vilken vindhastighet blåser kuling?
b) Vad kallas vindar med kulingstyrka i landrapporterna?
- 6:4 Vilket är farligast – en varmfront eller en kallfront?
- 6:5 Hur blåser det runt ett högtryck på norra halvklotet?
- 6:6 Hur blåser sjöbrisen?
- 6:7 Var är det bäst sikt vid dimma och vind – på lä- eller lovartsidan av ön?
- 6:8 Hur kan man beskriva begreppet »säker fart«?
- 6:9 Du är ute med båt och överraskas av dimma – vad gör du?

Fler frågor: www.batagarskolan.com/navbok.htm

ker dock i görligaste mån personbeskrivningar och efterlysningar i stället båten.

- Båt, jolle och sjöräddningsmateriel bör vara märkt med båtens namn och hemort och/eller ägarens namn och adress. Meddela sjöräddningen om du förlorar något av detta, vilket kan förhindra spaningar när larm kommer om upphittad materiel.
- Ring sjöräddningen omedelbart om du fått kännedom om en olycka. Tala om egna åtgärder och möjligheter samt försök stanna på platsen som kontakt man till hjälp anländer.
- Ring och rådgör med sjöräddningen om du saknar någon på sjön och är orolig. Ett larm till sjöräddningen medför inte automatiakt att efterspaningen sätts igång. Det sker först efter samråd med anmälarer.
- Använd alltid 112 som larmnummer. Ring *inte* till enskilda sjöräddningsorgan. På så sätt undviks dubbelarbete.
- Sänd *aldrig* upp röda raketer utom i fall av nöd. Om du sänder upp nödraketer och fått hjälp av någon annan än sjöräddningen, meddela då sjöräddningen detta så snabbt du kan.

KONTROLLFRÅGOR

- 7.1 Med vilken typ av brandsläckare släcker du en brand i ruffen (trä + textil)?
- 7.2 Nämn ytterligare några bra brandsläckare, som du kanske redan har ombord.
- 7.3 Nämn några åtgärder ombord för att förebygga brand vid tankning.
- 7.4 Hur larmas sjöräddningen?
 - a) om du är iland?
 - b) om du befinner dig ombord och har en VHF-radio?
- 7.5 a) Vilka typer av nödsignalmateriel är lämpliga för en medelstor fritidsbåt?
 - b) Hur bör dessa förvaras ombord?
- 7.6 Familjen har lagt sig. Du vrider på VHF-radion lite förstrött, men höjer volymen då du hör en röst. Någon står

på grund. Båten tar in vatten. Platsen som omnämns ligger alldeles i närheten av dig. Vad skall du göra? Skall du svara eller bara stänga av? Det finns säkert någon annan som har hört anropet. Du sitter ju i pyjamas och familjen sover. Vad är du egentligen skyldig att göra i en sådan situation?

Fler frågor www.batagarskolan.com/navbok.htm

SAMMANFATTNING

En säker båt är vad dess skeppare och besättning gör den till.

Brand ombord – använd ditt omdöme och handla snabbt. Glöm ej bort den enkla släckningsutrustningen: locket, filten, pytsen med vattnet.

VHF kräver utbildning och certifikat.

Optiska nödsignaler får användas enbart i nödsituationer.

Använd flytväst ombord – svenskt sommarvatten är kallt.

Håll dina anhöriga eller vänner i land informerade om din färdväg och beräknade framkomst. Blir det någon ändring i dina planer, glöm ej att informera om detta. Sjöräddningen får för många onödiga larm.

Involverade i svensk sjöräddning är: Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Sjöräddningsvälskapet, Marinen, Flygvapnet, Sjöpolisen, Telia/Stockholm Radio och den kommunala räddningstjänsten.

För mer information:

www.stockholmradio.telia.com
www.ssr.se
www.kbs.se

gott stöd för minnet.

Vid havssegling är dessutom loggboksuppgifterna en förutsättning för en säker navigering.

För att en loggbok skall anses vara noggrant förd bör det finnas anteckningar om väder och vind, navigatoriska iakttagelser såsom kurs, fart, ström och avdrift, positionsangivel-

ser, när skeppsljusen tänds respektive släcks, när mistsignalering påbörjas och avslutas samt för segelbåtar: segelföring och utnyttjande av motor. Över huvud taget skall alla iakttagelser som kan vara av intresse för sjöfarten medtagas. Dessutom skall loggboken vara en trevlig dagbok.

SAMMANFATTNING

Följ de tio sjövettsreglerna

1. Se till att båten är sjöduglig och att god ordning råder ombord.
2. Ha alltid nödvändig säkerhetsutrustning med ombord. Kom ihåg: flytväst är alltid på plats och den skall vara på.
3. Ge dig inte ut på större vatten än båten är utrustad för.
4. Ta alltid med ditt färdmål och studera noga färdvägen. Om du ändrar färdmål, meddela hem.
5. Det är din plikt att känna till de regler som gäller på sjön. Alkohol och båtliv hör inte ihop.
6. Överlasta inte båten. Sitt i båten.
7. Håll alltid god utik. Var försiktig med farten.
8. Lyssna på väderleksutsikterna. Är de dåliga, stanna hemma; är du redan till sjöss, sök lä eller närmaste hamn.
9. Om båten kantrar men flyter, stanna kvar vid den. Du är säkrare där än om du simmar mot land.
10. Skräpa inte ned, varken på land eller på sjön. Tag med skräpet eller lämna det vid en uppsamlingsplats.

KONTROLLFRÅGOR

- 8.1 Inom vissa områden gäller inte allemansrätten. Vilka?
- 8.2 Allemansrätten ger dig rätt att göra upp eid. Finns det ändå några regler som kan förbjuda dig att elda?
- 8.3 Du har spilt motorolja i kölsvinet (= Utrymmet under durken. Durken är golvet i en båt). Får du pumpa ut detta tillsammans med det vatten som redan finns där?
- 8.4 Vad finns det för regler om alkohol till sjöss?
- 8.5 När skall flaggan, enligt svensk tradition, vara hissad ombord
 - a) under gång?
 - b) till ankars?
 - c) förtöjd?

Fler frågor: www.batagarskolan.com/navbok.htm

SAMMANFATTNING – MAN ÖVERBORD

Kasta ut någonting att flyta på, väl synligt och på natten försedd med ljus.

Tag snabbaste vägen tillbaka.

Håll hela tiden ogonen på den nödstälde.

Försök inte gå intill om det blåser hårt eller går sjö.

Stoppa motorn.

Stanna kvar i sittbrunnen och kasta räddningslinan därifrån.

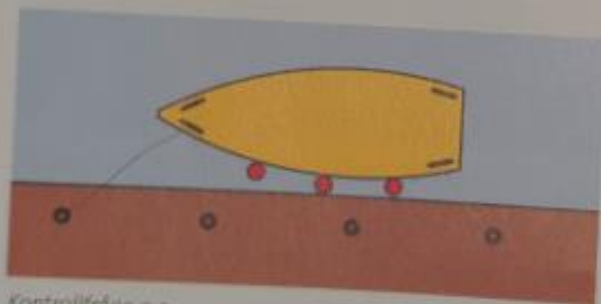
Drag in den nödstälde och se till att han sitter fast.

Du måste ha en riktig stege som fungerar i alla väder.

Du måste kunna ta ned mantåget snabbt.

Du måste ha förberett någon slags hissanordning.

Du måste ha övat så att du vet att alla i besättningen klarar detta, som annars kan sluta som en olycka.

Kontrollfråga 9:2

Kontrollfråga 9:1

KONTROLLERFRÅGOR

- 9:1 Vilka knopar använder du vid de olika positionerna?
- 1) bollare på bryggan
 - 2) fender i mantåget
 - 3) förtöjningstampen i en knop
 - 4) förtöjningstampen i bojringen
 - 5) flagglinan till öglan i flaggans övre hörn
 - 6) fockfallet (den lina du hissar focken med) i en ring i förseglets övre hörn (fallhömet)
 - 7) beslagsbandet runt seglet
- 9:2 Rita in förtöjningslinorna från båten till bollarna på bryggan och ge dem de rätta namnen.
- 9:3 Du ligger förtöjd med styrbordsidan till kajen mellan två större fartyg. Det blåser pålandsvind och du skall kasta loss med din båt som har en vänstergängad propeller. Beskriv hur du lägger upp manövern.
- 9:4 Du skall råda en god vän, som just köpt en större båt, om hur lång ankarlina och hur många och långa förtöjningstampar han bör införskaffa. Vilket blir ditt råd?
- 9:5 Du har ankrat på svaj. Vad har du då att tänka på?
- Fler frågor: www.batagarskolan.com/navbok.htm

Radarintyg för fritidsbåt

Allt fler fritidsbåtar utrustas med moderna, effektiva och kompakta radaranläggningar. Målet med utbildningen är att öka kunskaperna om användning av radar i fritidsbåt och härmed minska risken för olyckor i samband med radarnavigering. Vid prövningen ingår såväl ett praktiskt som ett teoretiskt prov.

Seglarintyg 1-3

- Seglarintyg 1 för dig som är nybörjare.
- Seglarintyg 2 är en fortsättningskurs.
- Seglarintyg 3 för havs- och utomskärssegling.

Radiointyg

Radiointyg finns i två nivåer. VHF-certifikat (begränsat för sjötrafik) krävs för att få använda en VHF-apparat. MF-, HF-, VHF-certifikat (begränsat för sjötrafik) ger kompetens att utöver VHF också använda apparaten inom MF- respektive HF-bandet.

För mer information:

Båtförsäkring:
www.atlantica.se
www.trygghansa.se
www.svenskasjo.se

Skärgårdsstiftelsen:
www.skargardsstiftelsen.se

Marina sökguider:
www.addboat.com
www.instantmarine.com
www.interboat.se
www.marinan.com
www.yachtposition.com

Utbildning
 NFB – Nämnden för båtlivsutbildning
www.nfb.a.se
 Båtagarskolan
www.batagarskolan.com
www.landsort-maritime.com

REPETITIONSFRÅGOR

Exempel på föranintygsprov, kort 616/931

Du har under vintern köpt dig en 9 meter lång, begagnad motorbåt. Båten är just sjösatt för våren och ligger förtöjd i Nynäshamn (616), i fiskehamnen på Donsö (931).

- 10:1 Du tänder dina lanternor för att kontrollera dessa. Vilka ljus skall båten ha och inom vilka sektorer skall de lysa. Rita gärna.
- 10:2 Förutom läns pump, lanternor, kompass, signalhorn, logg och förtöjningslinor är det ganska dåligt ställt

med säkerhetsutrustningen. Nämn minst fyra viktiga saker som du anser att du måste ha för att öka säkerheten innan du kastar loss.

- 10:3 Innan losskastning vill du ha en väderprognos. Var erhåller du den bäst för ditt område?
- 10:4 Båten är nu klar för premiärturen. Du kastar loss från bryggan. Något om styrbord ser du en annan båt som också håller på att kasta loss. a) Han tutar tre signaler. Vad menas med detta? En annan större båt är på ingång och styr nu mot dig. b) Han tutar två korta signaler! Vad menas med detta och vad bör du göra?

- 10-5 a) Du passerar Finnhällorna (616) och sätter kurs söderut mot Måsknöv. I höjd med Örngrund girar du babord och tar in Örngrund ens Östra Roko fyr för att kontrollera kompassen. I enslinjen visar den 080°.
- Hur många grader fel visar kompassen?
 - Vilka felkällor kan förorsaka detta fel och hur stora är de i detta fall?
- b) Du har nu kommit ut på öppet vatten väst Brännö (931). Buskär rundas och du styr i enslinjen mot Vinga för att kontrollera kompassen.
- Hur stor är missvisningen i detta område?
 - Hur stor är då deviationen på denna kurs?

10-6 Du vill nu också kontrollera loggen.

- Från fyren Örngrund (616) tvärs styrbord fram till fyren Ö Roko tog det 23 minuter. Farten?
- Från tvärs Limbådan Kl (931) fram till härns fyren Viten tog det 12 minuter. Farten?

10-7 Nu passar din vän på och frågar om några symboler i sjökortet. Kan du svara honom!

-
 -
 -
 -
 -
- f)

10-8 Var kan du kontrollera att du har ett aktuellt kort?

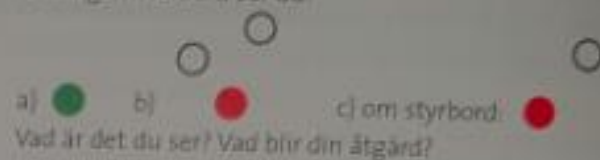
10-9 På avstånd ser du en mäktig dimbank (vanligt på våren). För säkerhets skull gör du en positionsbestämning med din handpejl.

- Du pejlår Mysingeholms fyr (616) i bäring 035° och Utö kvarn i bäring 105°. Bestäm ditt läge i bäring och avstånd från Alvsnabbsmonumentet.
- Du pejlår Hönö Huvud (931) i bäring 034° och Benskär i bäring 112°. Din position?

10-10 Du påbörjar mistsignalering. Vilken signal skall du avge?

10-11 Som fritidsbåtsskeppare, vad bör du då göra om du råkar ut för dimma?

10-12 Det börjar mörkna och du tänder dina lanternor. För om dig om babord ser du:

10-13 Fyren du nu styr mot börjar bli grön! Åt vilket håll bör du gira?

10-14 Beskriv i ord hur dessa fyrar med förkortningarna lysen:

- F1 (3) 9 sek
- 150 4 sek
- Q

10-15 Efter förtäring och under det ni håller på att laga middag, spiller din vän en kastrull med hett vatten över armen. Vad gör du?

10-16 Före kojning lyssnar du på vädret. En kalfrontspassage väntas under natten. Vad kan detta innebära?

Ytterligare exempel på prov hittar du på www.batagarskolan.com/navbok.htm

FACIT

KAPITEL 1

- 1:1 Båtsportkortet utgör en fjärdedel av ett skärgårdskort. I ett båtsportkort finns viss extra information, som är intressant för fritidsbåtsfolket, t ex telefonautomater, sopmajor, fågelskyddsområden. Du köper båtsportkortet i en mapp. Bladen täcker en kuststräcka motsvarande flera skärgårdskort. Båtsportkortet rättas vartannat år, vanliga kort två gånger per år.
- 1:2 a) 350 meter. b) 175 meter.
- 1:3 Genom rättelsestämpeln i sjökortets nedre vänstra kant.
- 1:4 Ufb.
- 1:5 I publikationen Kort 1, som utges av Sjöfartsverket.
- 1:6 Nej. Om det finns ett specialkort har man låtit bli att ha med en del information på skärgårdskortet, men satt in den i specialkortet! Kontrollera alltså alltid om det finns specialkort till det område du befinner dig i. En bränning i specialkortet kanske ej är redovisad i skärgårdskortet.
- 1:7 Nej, du skall använda ett skärgårdskort.
- 1:8 a) 1980, 1956.
b) 0,4 cm per år i 616 och 0,1 cm per år i 931.
- 1:9 Högtryck och lågtryck, vindförhållanden.
- 1:10 Gauss projektion har en konstant latitudskala och en ökande longitudskala från en medelmeridian.
- 1:11 a) Bränning.
b) Väderkvarn.
c) Gästhamn.
d) Kummel.
e) Kraftkabel.
f) Bottenaktiviteter förbjudet.

KAPITEL 2

Undervisningskort 616

- 2:1 a) 59-04,40 N 18-17,92 E.
b) 59-05,62 N 18-20,94 E.

2:2 a) Huvudskärs fyr. b) Ostmärket vid Dämban.

2:3 a) 3,6 M. a2) 18 min. b) 8 M. b2) 12 knop.

2:4 13 knop (12,9, dist=4,3 M).
b) Nästan 26 min.

Undervisningskort 617

2:5 a) 58-51,42 N 18-00,90 E.
b) 58-49,80 N 18-00,10 E.

2:6 a) Röd prick Gårdgrund.
b) Ostmärket Norrgrundet.

2:7 a) 1,78 M.
b) Ca 11 min.

Undervisningskort 931

2:8 a) 57-37,9 N 11-36,1 E.
b) 57-35,7 N 11-38,0 E.

2:9 a) Fyren Skaddan. b) Knötens boj.

2:10 3,1 M.

2:11 a) ca 9 knop (eg $2,9 \cdot 60/20 = 8,7$ knop).
b) ca 12 knop (eg $2,9 \cdot 60/20 = 11,6$ knop).

KAPITEL 3

- 3:1 Att magnetisk nord ej överensstämmer med geografisk nord.
- 3:2 Att olika elektriska/magnetiska fält, t ex en motor, radio, i den enskilda båten stör kompassen.
- 3:3 Att linjen kompassrosens centrum-styrstrecket är parallell med båtens längskeppslinje och att det ej finns störande magnetiska föremål i närheten av kompassen.
- 3:4 Att kompassen visar fel beror på att radion på andra sidan stör.
- 3:5 Nej, ny båt ny deviationstabell. Deviationen är specifik för varje båt.
- 3:6 När ett fartyg girar i jordens magnetfält påverkas det mer eller mindre på olika kurser (jfr fig 3-13).

3:7 a) Styrbord om enslinjen, b) lag girar babord.

Undervisningskort 616i

3:8 Det är ett magnetiskt störningsområde. Kompassen kan här slå fel på $\pm 10^\circ$.

3:9 053° .

Undervisningskort 616

3:10 a) $090^\circ - 1,21$ M, b) $224^\circ - 7,3$ M.

3:11 312° .

Undervisningskort 931

3:12 a) $063^\circ - 0,65$ M b) $136^\circ - 0,62$ M.

3:13 $126^\circ - 6,7$ M.

3:14 312° .

3:15 b) A= 150° , B= 235° , C= 180° , D= 45° , E= 90° , F= $0^\circ/360^\circ$, G= 285° .

KAPITEL 4

4:1 På farledsmärket. Pilen utvisar farledens huvudriktning vilket avges färgen på de prickar och bojar, som är utsatta i anslutning till farleden.

4:2 Nej, de står en bit bredvid grundet. Den båt, som går i farleden har pricken mellan sig och grundet.

4:3 a) Röda – ofyllda fyrkanter; gröna – fyllda koner. Kan även utmärkas med R (red) respektive G (green).
b) Röda – cylindrar, gröna – koner. Förekommer även utan toppstecken, då gäller färgen.

4:4 a) Ankring förbjuden och livsfarlig ledning. b) Det är förbjudet att ankra i närheten av kablar. Innan du ankrar i någon naturhamn, kontrollera alltid att det inte går någon kabel över viket! c) Som du ser i kortet är kablar, telefon- eller kraftkablar, mycket vanliga. Eftersom tavor ofta står på vardera sidan av det sund kabeln går över får du »gratis» din position.

4:5 a) Varnar för ytstående fiskeredskap.

b) Väst om pricken.

4:6 a) Väderstrecksmärke.

b) Ost om grundet.

4:7 Ufb, Svensk kusthandbok, Kryssarklubbens beskrivningsböcker m m.

Undervisningskort 616

4:8 a) Inom detta område har sjökortet begränsad information. Sjøkort i större skala skall användas.

b) Område med begränsad djupinformation. Inom angivet område är kända grund med djup 3 meter grundare inlagda. Större djup är ofullständigt redovisade.

4:9 Två västmärken, två ostmärken.

Undervisningskort 931

4:10 a) Röd prick om BB för 1,7 m grund, grön prick om SB för 2,6 m grund och grön prick om SB för 2,9 m grund.
b) 1,5 meter.

c) Gröna.

d) Prickarna byter färg (farleden byter huvudriktning).

e) Höjd 9,2 m, bredd 40 m.

KAPITEL 5

5:1 Se skiss.

5:2 Riktning, vinkeln mellan fartygets längskeppslinje och syftlinjen ut till ett föremål SB/BB $0^\circ - 180^\circ$.
Bearing, vinkeln mellan meridianen genom fartyget och syftlinjen ut till ett föremål ($0^\circ - 360^\circ$).

5:3 Styr mot föremålet och läs av kursen, som då är lika med bäringen. Hämsyn måste tas till deviationen om denna är stor.

5:4 095° .

5:5 050° .

KONTROLLFRÅGOR – FACIT

Undervisningskort 616

- 5:6 Båring 090° från Huvudskärs fyr, avstånd 3,2 M (3,3 MWGS 84).
- 5:7 58-50,92 N 18-17,6 E.
- 5:8 Vid den gröna prickén Rånögrund.
- 5:9 59-08,00 N 18-29,60 E.

Undervisningskort 931

- 5:10 a) Gul/svart (sydmärke). b) Svart/vit (grund med begränsad omfattning). c) Gult (specialmärke) d) Svart/gult (nordmärke).
- 5:11 Lat N 57 39,8 Long O 11 31,8.

KAPITEL 6

- 6:1 a) I Sveriges radio, P4. I de lokala väderleksrapporterna och i de regionala kustväderprognoseerna på VHF. (Sjörapporterna i P1 ger vädret till havs.)
b) Ja, 15/5 – 15/10, tillkännages i bl a Ufb och i Sjösäkerhetsrådets »väderkort».
c) Ja, tillkännages bl a i Ufb och i väderkortet.
- 6:2 I radio i anslutning till väderprognoseerna och via SMHI:s hemsida på internet.
- 6:3 a) 14–24 m/s. b) Hård vind.
- 6:4 Kallfrontspassage p g a hårda vindbyar och snabba vindkartringar.
- 6:5 Medurs.
- 6:6 Från havet till land.
- 6:7 På läsidan.
- 6:8 Man skall alltid kunna vidtaga lämplig åtgärd för att undvika kollision. I nedsatt sikt skall man kunna stoppa framfarten på halva siktbarhetsavståndet.
- 6:9 Helst bör jag söka upp lämplig ankarvik och stanna där tills dimman lättat. I annat fall undviker jag farleden,

går med säker fart, håller utkik, tänder lanternorna, avger ljudsignaler. Om jag har en mindre, låg båt, hissar jag radarreflektor.

KAPITEL 7

- 7:1 Med vatten, genom kvävning (brandfilt) eller med pulversläckare (typ A).
- 7:2 Grytlock (om det brinner i stekpannan), vatten (som du har tillgång till utanför båten), en yllefilt eller bättre en särskild brandfilt.
- 7:3 För utombordare: separat tank fylls i land. För inombordare: stoppa motorn, ingen plasttratt, fyll inte fullt, vädra, fläkta ur motorrummet. Tänk på statisk elektricitet (= jordad kabel i munstycket på bensinslangen).
- 7:4 a) Telefonnummer 112. b) På kanal 16.
- 7:5 a) Handblåss, röklyus, fallskärmsljus.
b) Vattentätt inslutna på lättåtkomlig plats.
- 7:6 Sjölagen § 62 föreskriver att skepparen ombord också har räddningsplikt mot utomstående, som han påträffar i sjönöd. Alltså på med sjöstället, purra ut besättningen och meddela din åtgärd över VHF till kustradiostationen och till den nödställda.

KAPITEL 8

- 8:1 Fågelkyddsområden, sålskyddsområden och naturreservat. Områdets gränser och tidsangivelser hittar du i båtsportskorten.
- 8:2 Du får inte åstadkomma skada med din eid – eida därför aldrig på en berghäll, den kan spricka. Var extra försiktig när naturen är torr. Lokala bestämmelser kan under vissa tider förbjuda uppgörande av eid.
- 8:3 Enligt Sjöfartsverkets kungörelse 1983-19 skall utsläpp av olja och oljehaltig blandning från fritidsfartyg undvikas.
- 8:4 De allmänna straffstadgarna i Sjölagen §§ 20-4-5 om bristande sjömanskap och onykterhet till sjöss drabbar

inte bara skepparen utan envar ombord som har en uppgift av väsentlig betydelse men lagförslag är under utredning. Den som har >1 promille alkohol i blodet vid framförande av fartyg döms för grovt sjöfylleri.

- 8:5 a) Alltid.
b) Under sommaren, från kl 08 till solens nedgång, dock senast kl 21. c) I likhet med b.

KAPITEL 9

- 9:1 1) Dubbelt halvslag, pålstek (svår att lossa vid belastning) då bättre en långseglarknop.
2) Dubbelt halvslag kring egen part eller nyckstek.
3) Du kryssar tampen över knapen minst två gånger och avslutar med ett halvslag.
4) Pålstek. Bättre om du har förberett boj-tampen med en merxhake.
5) Skotstek.
6) Pålstek eller schackel.
7) Med korta beslagsband kan du använda råbandsknop eller nyckstek (det finns också kardborrband). Med ett längre beslagsband »syn» (trasslar) du bandet runt seglet.
- 9:2 Från vänster förända, förspring, akterspring och akterända.
- 9:3 Använd dig av förspringet (med vissa båtar, som inte har utanpåliggande roder eller motor, kan även akterspring användas). Lossa alla tampar utom förspringet, styrbords ror, sakta framåt, passa med fendert. Då båten vridits tillräckligt långt ut från kajen, skifta ror (babord) och backa ut.
- 9:4 Ankarlina minst 30 meter, gärna 50, 4 förtöjningstampar 5–8 m, två 20 m linor och en något längre, 50 m (tamp kan man inte ha för mycket av).
- 9:5 Att ingen kabel går över ankarplatsen, att håten har tillräckligt svajutrymme om vinden ändrar riktning, tillräckligt med ankarlina ute; minst 3–5 ggr aktuellt bottendjup.

KAPITEL 10

- 10:1 SB grön, BB röd lyser från rätt förut till 112,5° på respektive

sida. Toppljuset täcker sidoljusens lysvinklar, akterljuset lyser i 135°.

- 10:2 Flytväst, nödsignal, brandsläckare, förbandslåda, frälsarkrans, hansalina, VHF, rundradio.
- 10:3 P4 skärgårdsväder, VHF kustväderprognos.
- 10:4 a) Båten backar.
b) Han girar BB, då gör även jag det.
- 10:5 a1) 7° (K = 73). a2) m = +3,6, d = -11.
b1) m = -0,5 år 2000. b2) d = -3, K = 255,5, Km = 256.
- 10:6 a) 5 knop, dist = 1,9 M.
b) 5 knop, dist = 1 M.
- 10:7 a) Kummel med radarreflektor.
b) Tavla.
c) Bränning.
d) Gästhamn.
e) Väderkvarn.
f) Ankring och fiske förbjudet.
- 10:8 Ufs-stämpelein i kortets nedre vänstra hörn.
- 10:9 a) I bäring 085°, avstånd 1,3 M från monumentet.
b) 57-40,3 N 11-35,0 E.
- 10:10 Ett långt ljud varannan minut.
- 10:11 Bestäm ditt läge, utnyttja din logg och ditt ekolod, GPS, gå mot skyddad ankarplats, invänta klar sikt. Undvik trafikerade leder!
- 10:12 a) En segelbåt på skärande kurs, jag girar BB och går akter om.
b) Ett mindre maskindrivet fartyg, som går bort från mig. Jag står på.
c) Ett mindre maskindrivet fartyg, som går på kollisionskurs. Jag väjer SB och går akter om.
- 10:13 BB för att komma in i vit sektor igen. Använd kompasskurser!
- 10:14 a) Tre flashar i grupp, intervall 9 sek.
b) Ljust 2 sek, mörkt 2 sek.

KONTROLLFRÅGOR – FACIT

c) Snabblixt, 60 blixtar i minuten.

10:15 Kyl brännskadan i kallt vatten, minst 20 minuter. Vid större skada kontakta läkare.

10:16 Vinden kan öka och vrida uppemot 90° medurs, regnbyar! Hoppas du lagt dig i lä för alla vindar!

KAPITEL 19 (TESTFRÅGOR PÅ KANALINTYGET)

19:1 Fartyg med brandfarlig last. Förtöj inte närmare än 10 m.

19:2 Pråmen avser vända helt om i en babordsgir.

19:3 Endast Rheinschifferpatent gäller för fartyg över 15 ton. Alltså inga som helst fritidscertifikat.

19:4 En vit kvadratisk tavla med röd ram och en sexa i svart.

19:5 Att förbud eller påbud upphör.

19:6 Två långa följt av två korta. Pråmen håller åt höger och avger ev en kort signal för att visa detta. Signalerar han två korta får du köra om på hans styrborssida, och fem korta innebär att du inte kan köra om.

19:7 Om slussen är i drift men tillfälligt stängd (slusning pågår) visas två horisontella röda ljus. Är slussen stängd för längre tid (t ex för natten, för helgdag eller reparation) visas två vertikala röda ljus.

FACIT TILL BILAGA 1

1) A. 2) A. 3) B. 4) B. 5) A

6) Akterljus, ankarliggare under 50 meter, motorbåt under 7 meter, ljus från varningslampa på oljebehållare eller timmerflotte, ljus från ficklampa i mindre segelbåt eller roddbåt.

7) Segelbåts styrbordslanternerna.

8) Maskindrivet fartyg under 50 meter.

9) Maskindrivet fartyg över 50 meter.

14) Ej manöverfärdigt fartyg som gör fart genom vattnet.

15) Fartyg med begränsad manöverförmåga.

16) Mudderverk – hinder och klarsignal.

17) Minsvepare rakt förifrån.

18) Större fartyg i trång farled, hämmat av sitt djupgående.

19) Lotsfartyg.

20) Fartyg över 50 meter till ankars.

21) Fartyg under 50 meter på grund.

22) Bogserare med timmersläp över 200 meter.

23) Linfärja.

24) Örlogsfartyg bogserande sveputrustning utan att minsvepa.

25) Örlogsfartyg under artilleriskjutning.

26) På bogserare med släp över 200 meter, på bogserat fartyg – släpet över 200 meter.

27) På seglare under motor med seglen satta.

28) På fiskefartyg i riktning mot uteliggande redskap.

29) Ankarliggare.

30) På fartyg hämmat av sitt djupgående.

31) Ej manöverfärdigt fartyg.

32) Fartyg på grund.

33) Backande färja.

34) Minsvepare.

35) Fartyg med begränsad manöverförmåga.

36) Jag girar styrbord.

37) Jag girar babord.

38) Min propeller arbetar för back.

39) Tveksamhetssignal.

40) Varningssignal före krök.

41) Maskindrivet fartyg som gör fart genom vattnet.

42) Maskindrivet fartyg på väg, som har stoppat och ej gör